

plan: Verkennend natuurwaardenonderzoek voor:
Locatie Minckelersstraat 2 - Landgraaf

opdrachtgever: Johema B.V.

datum: 18 april 2013

projectnummer: LA-301.001

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Locatie Minckelersstraat 2 - Landgraaf
verkennend natuurwaardenonderzoek

projectnummer: LA-301.001

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

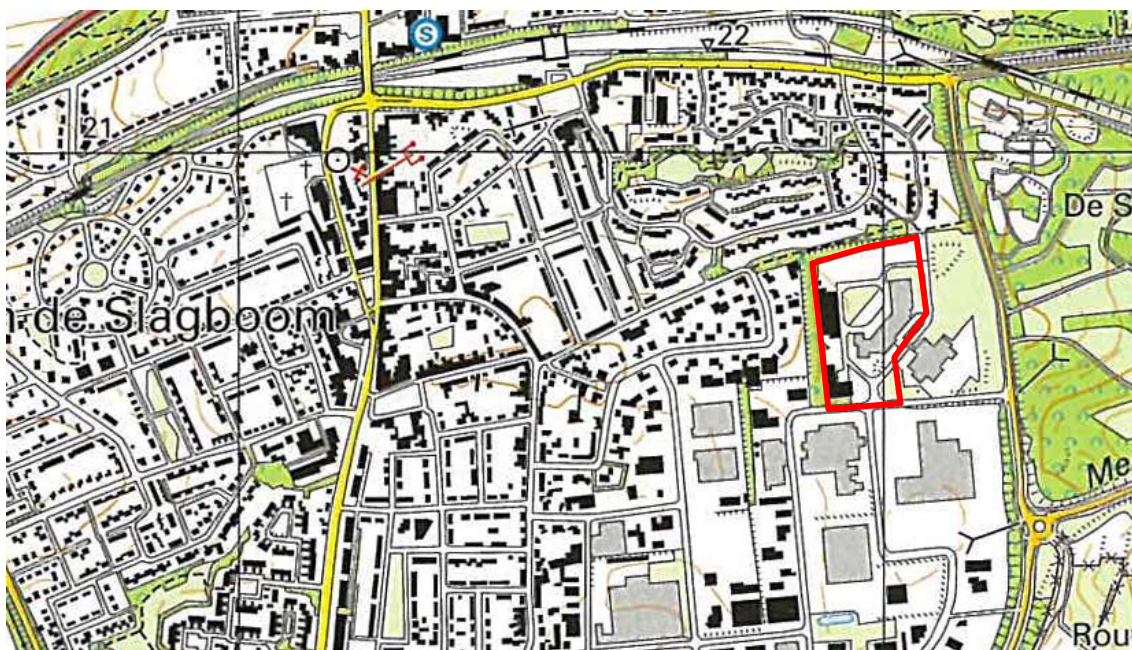
gulpen, 18 april 2013

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1 Methode	5
2 Terreinbeschrijving	6
3 Natuurwaarden	8
3.1 Flora	8
3.2 Fauna	9
3.3 Conclusies op basis van het veld- en literatuuronderzoek	12
4 Globale effectbeoordeling	13
4.1 Zoogdieren - vleermuizen	13
4.2 Zoogdieren - Steenmarter en Eekhoorn	14
4.3 Vogels	14
4.4 Zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet	15
4.5 Eindconclusie in relatie tot de Flora- en faunawet	15
Literatuurlijst	17
Bijlage 1: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten	18

Inleiding

Johema B.V. is voornemens aan de Minckelersstraat 2 op het bedrijventerrein Strijthagen in de gemeente Landgraaf een nieuwe winkel van circa 19.000 m² en een daaraan gekoppeld magazijn van 4.000 m² te bouwen. Het onderzoeksgebied wordt daartoe in zijn geheel heringericht. In verband met deze herinrichting en na overleg met de gemeente Landgraaf is gebleken, dat nagegaan dient te worden wat de gevolgen zijn voor het aspect ecologie. Johema B.V. heeft bureau VERBEEK opdracht verleend om een verkennend natuurwaardenonderzoek uit te voeren in het gebied. Het voorliggende rapport bevat de resultaten van dit onderzoek. Daarbij wordt tevens op globale wijze aangegeven wat de effecten van de voorgenomen ingreep zijn op de gunstige staat van instandhouding van de populatie van de aangetroffen planten- en diersoorten. Figuur 1 geeft de ligging van het onderzoeksgebied weer.

Figuur 1: Ligging onderzoeksgebied.

Bureau VERBEEK

ir. M.A. Blaas
landschapsarchitect bnt

drs. G.M.T. Peeters
ecoloog

Gulpen, 18 april 2013

1 Methode

Op 21 maart 2013 is een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Alle tijdens dit veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde planten en diersoorten zijn genoteerd. Er is bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van wettelijk strenger beschermde soorten (Flora- en faunawet categorie 2 en 3) en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten.

Aan de hand van verspreidingsatlassen en van via internet toegankelijke verspreidingsgegevens van flora en fauna is nagegaan welke strenger beschermde planten- en diersoorten voorkomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast is een zogenaamde *beknopte gegevensaanvraag* bij het Natuurloket gedaan voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in de Literatuurlijst. De aldus verkregen informatie is merendeels slechts beschikbaar op kilometerhok niveau of op uurhok niveau, terwijl een deel van deze verspreidingsgegevens daarnaast niet meer erg actueel is. Op basis van in het onderzoeksgebied aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is een inschatting gemaakt van de mogelijkheid dat strenger beschermde planten en diersoorten momenteel duurzaam in het onderzoeksgebied voorkomen.

2 Terreinbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Minckelersstraat nr. 2 op het bedrijventerrein Strijthagen, in de gemeente Landgraaf. Een luchtfoto met de ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt circa 4 ha.

Figuur 2: Locatie van het onderzoeksgebied (bron: Google Earth).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 199.980$ en $Y = 322.740$. Het onderzoeksgebied is gelegen op de grens van de kilometerhokken 199-322 en 200-322.

Het onderzoeksgebied is gelegen op een bedrijventerrein. Aan de zuid- en oostzijde liggen andere bedrijven. De Minckelersstraat vormt de zuidelijke begrenzing van het plangebied. Aan de noord- en westzijde van het grenst het onderzoeksgebied aan een woonwijk; een met een houtsingel begroeid talud vormt hier een visuele begrenzing tussen het bedrijventerrein en de woonwijk.

Het onderzoeksgebied betreft een bedrijfsterrein met een groot en een klein bedrijfsgebouw (zie figuur 3 en 4), een plaatstalen voormalige buizenopslag (zie figuur 5), alsmede om- en tussenliggende verhardingen en groenvoorzieningen (zie figuur 5, 6 en 7). Opgaande beplanting binnen de groenvoorzieningen zijn beperkt tot diverse struiksoorten en een aantal verspreid staande boompjes. De aan de noord- en westzijde van het gebied gelegen houtsingel (zie figuur 8) valt deels binnen de omrastering van het terrein en maakt daar deel uit van het onderzoeksgebied.

Figuur 3: Het grote bedrijfsgebouw, gezien in noordelijke richting.

Figuur 4: Het kleine bedrijfsgebouw, gezien in zuidelijke richting.

Figuur 5: De plaatstalen voormalige buizenopslag en parkeerterrein, gezien in zuidwestelijke richting.

Figuur 6: Parkeerterrein en groenvoorziening aan de westzijde van het grote bedrijfsgebouw (op achtergrond), gezien in oostelijke richting.

Figuur 7: Parkeerterrein in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied, gezien in oostelijke richting.

Figuur 8: Impressie van het met een houtsingel begroeid talud aan de westzijde van het onderzoeksgebied.

3 Natuurwaarden

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden in het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van 9 soortgroepen beschikbaar. Deze soortgroepen zijn vaatplanten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren. In de teksten wordt conform de Flora- en faunawet onderscheid gemaakt tussen niet beschermde soorten, algemene soorten (categorie 1), beschermde soorten (categorie 2) en streng beschermde soorten (categorie 3). Overzichten van de tijdens het veldbezoek aangetroffen soorten van deze soortgroepen zijn als bijlage 1 in dit rapport opgenomen.

3.1 Flora

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 46 soorten hogere planten aangetroffen. Een overzicht van de waargenomen plantensoorten is in bijlage 1 bij deze rapportage opgenomen. Tuinplanten en aangeplante soorten zijn niet geregistreerd. Bij twijfel is de soort wel genoteerd. Vrijwel alle aangetroffen soorten komen in Nederland en Limburg algemeen tot zeer algemeen voor en zijn niet in hun voorkomen bedreigd. Een minder algemene soort is Donderkruid, die op verschillende plaatsen langs de houtsingel en in een plantsoen in klein aantal aanwezig is. Geen van de soorten wordt genoemd op de landelijke Rode lijst of geniet wettelijk bescherming krachtens de Flora- en faunawet.

Bij de provinciale vegetatiekartering in 2010 is slechts de houtsingel langs de noord- en westzijde van het plangebied onderzocht; wettelijk beschermde plantensoorten zijn hierbij niet aangetroffen. Elders in de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn dat jaar negen wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen, waaronder zes strenger beschermde soorten: Daslook, Grote muggenorchis, Maretak, Rapunzelklokje, Tongvaren en Wilde marjolein (alle categorie 2: beschermde soorten). Het Rapunzelklokje is dat jaar waargenomen in een wegberm langs de nabijgelegen Einsteinweg. Het Natuurloket noemt voor de betreffende kilometerhokken naast enkele algemene soorten de aanwezigheid van respectievelijk drie en vijf strenger beschermde plantensoorten.

Daslook, Grote muggenorchis, Maretak, Rapunzelklokje, Tongvaren en Wilde marjolein zijn door het ontbreken van geschikte standplaatsen niet in het plangebied te verwachten. De aanwezigheid van andere wettelijk strenger beschermde plantensoorten kan op basis van hun verspreiding en hun ecologie eveneens uitgesloten worden geacht.

3.2 Fauna

3.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Volgens gegevens in 'Zoogdieren van Limburg' (Huizenga *et al.*, 2010) zijn in de twee uurhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1994–2007 elf vleermuissoorten (alle categorie 3: streng beschermde soorten) waargenomen: Gewone baardvleermuis, Watervleermuis, Franjestaart, Ingekorven vleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Tweekleurige vleermuis, Rosse vleermuis en Bosvleermuis. Het Natuurloket noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen voor de periode 2000–2010 slechts twee of drie vleermuissoorten, maar het is niet bekend welke vleermuissoorten dit betreft. Van zowel Gewone dwergvleermuis als Ingekorven vleermuis is een waarneming bekend uit het oostelijk van het onderzoeksgebied gelegen Strijthagerbeekdal (respectievelijk 2005 en 2004; bron: www.waarneming.nl), maar nadere bijzonderheden over beide waarnemingen zijn niet beschikbaar.

Informatie over de aanwezigheid en het terreingebruik van vleermuizen in het onderzoeksgebied is niet beschikbaar. Door het recente gebruik, het ontbreken van geschikte invliegopeningen en het feit dat de spouwen met isolatiemateriaal zijn gevuld, zijn de bedrijfsgebouwen in het onderzoeksgebied ongeschikt voor gebouwenbewonende vleermuizen. Bomen met geschikte boomholten zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig, zodat de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten eveneens uitgesloten is. Nabij de houtsingel langs de noord- en westrand van het plangebied en rond de groenvoorzieningen kan worden gerekend met een mogelijk beperkte functie als foerageergebied voor elders verblijvende vleermuizen, waarbij de houtsingel eveneens een geleidende functie zou kunnen vervullen.

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in de groenvoorzieningen en in de houtsingel langs het plangebied bewoningssporen van Konijn en Mol aangetroffen. Beide soorten komen in Nederland en Limburg algemeen voor en vallen onder het lichtste beschermingsregime van de Flora- en faunawet (categorie 1: algemene soorten). Strenger beschermde zoogdieren of sporen daarvan zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

In 'Zoogdieren van Limburg' worden voor de twee uurhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1994–2007 naast meerdere algemene soorten vijf strenger beschermde zoogdiersoorten genoemd, te weten Waterspitsmuis, Eekhoorn, Bever, Steenmarter en Das. Het Natuurloket noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen voor de periode 2000–2010 de aanwezigheid van respectievelijk twee en vier strenger beschermde zoogdiersoorten. Het is onzeker om welke soorten het gaat. Van Eekhoorn en Steenmarter zijn diverse recente waarneming bekend uit het nabijgelegen bebouwing van Schaesberg, van Eekhoorn eveneens uit het nabijgelegen Strijthagerbeekdal (bron: www.waarneming.nl).

De omgeving van het onderzoeksgebied lijkt geschikt als leefgebied voor de Steenmarter en de soort zou ook in het onderzoeksgebied aangetroffen kunnen worden. Er valt echter slechts te rekenen met een beperkte functie als foerageergebied: de bedrijfsgebouwen zijn voor de Steenmarter niet toegankelijk en ook elders in het onderzoeksgebied ontbreken rommelhoekjes die als rust- of nestelplaats kunnen fungeren. De houtsingel langs de noord- en westrand van het plangebied vormt een mogelijk leefgebied voor de Eekhoorn; tijdens het veldbezoek kon echter

worden geconstateerd dat eekhoornnesten momenteel zeker niet in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Waterspitsmuis, Bever en Das zijn gezien de ligging binnen het stedelijk gebied van Landgraaf niet in het onderzoeksgebied te verwachten. Een duurzame aanwezigheid van andere strenger beschermde soorten in het onderzoeksgebied kan op grond van het ontbreken van geschikt leefgebied eveneens uitgesloten worden.

3.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 13 vogelsoorten waargenomen (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Een overzicht van alle waargenomen soorten is als bijlage 1 in deze rapportage opgenomen. Het betreft alle in Nederland en Limburg algemeen voorkomende broedvogelsoorten waarvoor in of rond het plangebied geschikte broedlocaties voorhanden zijn zodat het aannemelijk is dat ze hier tot broeden komen. Soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

Tijdens het provinciaal broedvogelonderzoek in 2011, waarbij alleen minder algemene en zeldzame soorten worden onderzocht, is één broedvogelsoort vastgesteld, namelijk de Zwarte roodstaart. Van deze soort werd één territorium vastgesteld in de directe omgeving van het kleine bedrijfsgebouw. In de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn dat jaar 46 soorten broedvogels aangetroffen, waaronder vier soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen, te weten Sperwer, Havik, Buizerd en Huismus. Ten aanzien van soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn volgens de gegevens in de 'Avifauna van Limburg' (Hustings *et al.*, 2006) in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1992-2004 nog vijf andere broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen aangetroffen: Kerkuil, Steenuil, Ransuil, Grote gele kwikstaart en Roek. Daarnaast moet gerekend worden met de mogelijke aanwezigheid van de Gierzwaluw. Van de Kerkuil is een zeer recente waarneming bekend langs de oostelijk van het plangebied gelegen Einsteinweg (2013: bron: www.waarneming.nl).

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt broedgebied voor diverse algemene broedvogelsoorten, met name diverse kleine zangvogels (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn niet als broedvogel in het onderzoeksgebied te verwachten. De bedrijfsgebouwen lijken potentiële nestellocaties voor de Huismus te bevatten, maar door het ontbreken van geschikte foerageermogelijkheden in de directe omgeving van deze gebouwen is het daadwerkelijk nestelen van deze soort hier onwaarschijnlijk. Gierzwaluw, Steenuil, Kerkuil en Grote gele kwikstaart zijn eveneens in gebouwen broedende vogelsoorten maar de in het onderzoeksgebied aanwezige gebouwen zijn voor deze soorten niet geschikt. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat in de houtsingel langs de noord- en westrand van het plangebied geen roofvogelnesten en dergelijke aanwezig zijn. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat Buizerd, Wespandief, Havik, Sperwer, Ransuil en Roek zeker niet broeden in het onderzoeksgebied.

3.2.3 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën

Volgens de landelijke verspreidingsgegevens van RAVON (Van Delft *et al.*, 2012) zijn in de periode 2002-2011 naast enkele algemenere soorten vijf strenger beschermde amfibieënsoorten vastgesteld in de twee uurhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Alpenwatersalamander (categorie 2: beschermde soort), Vinpootsalamander, Vroedmeesterpad, Rugstreeppad en Poelkikker (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Bij het Natuurloket zijn voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen voor de periode

2000-2010 waarnemingen van respectievelijk twee en drie amfibieënsoorten bekend, waaronder één of twee strenger beschermde soorten. Van Rugstreeppad en Alpenwatersalamander zijn recente waarnemingen bekend uit een tuinvijver in de nabijgelegen bebouwde kom van Schaesberg (2012; bron: www.waarneming.nl). Door het ontbreken van open water of andere vochtige biotopen vormt het onderzoeksgebied geen aantrekkelijk leefgebied voor amfibieën. Een duurzame aanwezigheid van strenger beschermde amfibieënsoorten is derhalve uitgesloten.

Reptielen

De verspreidingsgegevens van RAVON geven voor de betreffende uurhokken vier reptielensoorten: Levendbarende hagedis (categorie 2: beschermde soort), Hazelworm, Gladde slang en Ringslang (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Het Natuurloket noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen geen strenger beschermde reptielensoorten. Mede door het ontbreken van geschikt leefgebied is een duurzame aanwezigheid van reptielen in het onderzoeksgebied uitgesloten.

Vissen

De verspreidingsgegevens van RAVON noemen voor de betreffende uurhokken één wettelijk beschermde vissoort, namelijk Bittervoorn (categorie 3: streng beschermde soort). Het Natuurloket noemt voor de kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen geen wettelijk beschermde vissoorten. Door het ontbreken van open water komen in het onderzoeksgebied geen vissen voor.

3.2.4 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren

Dagvlinders

Volgens het 'Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (EIS-Nederland *et al.*, s.a.) zijn in de periode 1999-2006 vijf wettelijk beschermde dagvlindersoorten vastgesteld in de twee uurhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk de Keizersmantel, Purperstreepparmoervlinder, Rouwmantel, Grote vos en Iepenpage (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Het Natuurloket noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is géén wettelijk beschermde dagvlindersoorten, en beschouwt in elk geval één van deze kilometerhokken goed onderzocht op dagvlinders. Door het ontbreken van geschikt leefgebied is een duurzame aanwezigheid van deze of andere strenger beschermde dagvlindersoorten in het onderzoeksgebied echter uitgesloten.

Libellen

In de periode 1999-2006 zijn er volgens voornoemd Waarnemingenverslag géén wettelijk beschermde libellensoorten aangetroffen in de twee uurhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Het Natuurloket noemt voor de betreffende kilometerhokken evenmin beschermde libellensoorten. Een duurzame aanwezigheid van wettelijk beschermde libellensoorten kan op grond van hun ecologie en verspreiding uitgesloten worden.

Overige soortgroepen

Ten aanzien van de 'overige soortgroepen' (kevers, kreeftachtigen, tweekleppigen) zijn bij het Natuurloket geen waarnemingen van strenger beschermde soorten (categorie 2 of 3) bekend voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen. De aanwezigheid in het onderzoeksgebied van strenger beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen' kan op grond van hun verspreiding en ecologie (Janssen & Schaminée, 2008) worden uitgesloten.

3.3 Conclusies op basis van het veld- en literatuuronderzoek

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek en de gegevens uit de geraadpleegde literatuur kunnen de volgende conclusies worden getrokken aangaande het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied:

1. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied geen bijzondere natuurwaarden aangetroffen.
2. In het onderzoeksgebied komen strenger beschermde diersoorten voor, namelijk een aantal algemene broedvogelsoorten. Daarnaast valt te rekenen met de mogelijke aanwezigheid van één of enkele vleermuissoorten, Eekhoorn en Steenmarter.
3. Ten aanzien van voornoemde strenger beschermde diersoorten kan worden gesteld dat voor vleermuizen moet gerekend met een mogelijk beperkte functie als foerageergebied en een mogelijk geleidende functie van de houtsingel langs de noord- en westrand van het plangebied. Ten aanzien van Eekhoorn en Steenmarter valt slechts te rekenen met een beperkte functie als foerageergebied: nesten en dergelijke van deze soorten zijn momenteel niet in het gebied aanwezig. Jaarrond beschermde broedvogelnesten zijn momenteel niet in het plangebied te verwachten.
4. Wettelijk strenger beschermde (categorie 2 en 3) soorten planten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en 'overige ongewervelden' komen in het onderzoeksgebied niet voor.

Voor niet beschermde soorten en algemene soorten (categorie 1) is slechts de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet van toepassing (zie hoofdstuk 4). De effecten van de voorgenomen ingreep op (streng) beschermde soorten, voor zover van belang voor het onderzoeksgebied, worden in hoofdstuk 4 globaal beoordeeld.

4 Globale effectbeoordeling

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 3 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen realisatie van een vestiging van Van Cranenbroek in het onderzoeksgebied rekening gehouden dient te worden met een beperkte functie van het onderzoeksgebied als leefgebied van vleermuizen, Steenmarter, Eekhoorn en broedvogels. Voor deze soorten wordt in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet. Het betreft daarbij met name artikel 9 (doden), artikel 10 (opzettelijk verstoren) en artikel 11 (vernietigen, beschadigen, ongeschikt maken). Voor de overige planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet die aan het einde van dit hoofdstuk wordt toegelicht.

In het onderzoeksgebied wordt een winkel met daaraan gekoppeld een magazijn van in totaal 23.000 m² gebouwd. De bestaande bebouwing zal daartoe geamoveerd worden. De inrichting van de buitenruimte wordt daarbij eveneens aangepast aan de wensen met betrekking tot parkeren en opslag. Het onderzoeksgebied wordt zodoende in zijn geheel opnieuw ingericht.

4.1 Zoogdieren - vleermuizen

Het onderzoeksgebied vormt mogelijk onderdeel van het leefgebied voor meerdere soorten vleermuizen (alle categorie 3; streng beschermd). Van deze soorten zijn de vaste verblijfplaats en het essentiële leefgebied (foerageergebied en de routes daar naartoe) beschermd via de Flora- en faunawet.

Uit het veldbezoek is naar voren gekomen dat noch de gebouwen, noch de beplanting geschikte ruimtes/holtes bieden die als vaste verblijfplaats kunnen dienen voor één of meerdere soorten vleermuizen. In het onderzoeksgebied hoeft zodoende geen rekening gehouden te worden met deze bij wet beschermde verblijfplaatsen.

Nabij de houtsingel langs de noord- en westrand van het plangebied en rond de groenvoorzieningen kan worden gerekend met mogelijk een beperkte functie als foerageergebied voor elders verblijvende vleermuizen, waarbij de houtsingel tevens een geleidende functie zou kunnen vervullen. De beide houtsingels blijven gehandhaafd, waardoor een eventuele geleidende functie in stand blijft. Ook blijven de houtsingels beschikbaar als foerageergebied. Alleen de beplantingen in het onderzoeksgebied zullen verdwijnen/wijzigen. Gezien de beperkte potentiële functie van deze beplantingen voor vleermuizen kan niet worden gesproken van het mogelijk verdwijnen van essentieel foerageergebied.

Indien de voorgenomen ingreep het toepassen van buitenverlichting omvat, dan dient voorkomen te worden dat de beide houtsingels verlicht worden. Daarmee wordt verstoring en daarmee in potentie overtreding van artikel 11 (ongeschikt maken) van de Flora- en faunawet voorkomen.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen ingreep geen effect heeft op het leefgebied van vleermuizen, mits de houtsingels onverlicht blijven. Om dit te bewerkstelligen is het wenselijk om bij de uitvoering van werkzaamheden in het onderzoeksgebied te werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. In het voorliggende geval zou gewerkt kunnen worden op basis van de gedragscode voor Bouwend Nederland.

4.2 Zoogdieren - Steenmarter en Eekhoorn

De Steenmarter en de Eekhoorn (beide categorie 2: beschermd) maken mogelijk gebruik van het onderzoeksgebied als foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen van beide soorten zijn niet aanwezig. Indien bij de uitvoering van werkzaamheden in het onderzoeksgebied gewerkt wordt op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode, dan wordt overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet voorkomen. Het betreft daarbij de verbodsartikelen ten aanzien van het doden van dieren (artikel 9), het verstoren van dieren (artikel 10) en het beschadigen, wegnemen of ongeschikt maken van vaste verblijfplaatsen van dieren (artikel 11). In het voorliggende geval zou gewerkt kunnen worden op basis van de gedragscode voor Bouwend Nederland.

De herinrichting van het onderzoeksgebied heeft geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de populatie van beide soorten. Gezien het feit dat de houtsingels behouden blijven, blijft voldoende leefgebied in stand voor beide soorten.

4.3 Vogels

Diverse vogelsoorten (alle categorie 3: streng beschermd) komen tot broeden in het onderzoeksgebied. De nesten van de in het onderzoeksgebied voorkomende vogels zijn slechts beschermd vanaf het moment van de bouw van het nest tot en met het moment van uitvliegen van de jongen. Broedvogels met jaar rond beschermde nesten zijn niet in het onderzoeksgebied aanwezig. Om zorgvuldig handelen te kunnen garanderen gelden de onderstaande maatregelen. Een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet is in dat geval niet noodzakelijk.

- Om te voorkomen dat eventueel nesten van broedende vogels worden verstoord en vernietigd, dienen de werkzaamheden in het onderzoeksgebied bij voorkeur buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) plaats te vinden. Afhankelijk van de weersomstandigheden komen diverse vogelsoorten ook buiten het broedseizoen al of nog tot broeden.
- Om zeker te zijn, dat de werkzaamheden in het onderzoeksgebied zonder problemen kunnen worden uitgevoerd, dient het onderzoeksgebied minimaal één week voor aanvang van de werkzaamheden door een ecooloog/bioloog te worden nagelopen op de aanwezigheid van broedlocaties van in het onderzoeksgebied voorkomende vogels. Deze controle dient in ieder geval bij werkzaamheden in het broedseizoen te worden uitgevoerd en wordt ten strengste aangeraden bij werkzaamheden in de periode van 15 juli tot en met eind september. Daarbuiten zijn de weersomstandigheden bepalend voor de mogelijkheid tot het aantreffen van broedgevallen.
- Indien nesten worden aangetroffen, dienen in een voor de soort specifieke zone rond het nest geen werkzaamheden te worden uitgevoerd, totdat de jongen het nest verlaten hebben. Aangezien in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied de opgaande beplantingen langs drie zijden van het terrein behouden blijven, zullen werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen opgestart kunnen worden. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populaties van de in het onderzoeksgebied broedende vogelsoorten komt zodoende niet in gevaar.

4.4 Zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet

Voor het vervolgtraject geldt, dat te allen tijde de algemene zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet van toepassing is. Dit houdt in, dat handelingen die niet noodzakelijk zijn met betrekking tot de voorgenomen ingreep en die nadelig zijn voor de in en om het onderzoeksgebied voorkomende flora en fauna, achterwege moeten blijven. Hieronder valt onder andere beschadiging van te handhaven beplantingen en opzettelijke verstoring van de aanwezige fauna.

4.5 Eindconclusie in relatie tot de Flora- en faunawet

Op basis van de conclusies uit paragraaf 3.3 en op basis van de effectbeoordeling voor de relevante soorten uit voorgaande paragrafen kan een aantal conclusies worden getrokken:

- Het onderzoeksgebied behoort niet tot het essentieel leefgebied van (streng) beschermde soorten flora en fauna. De inrichting van het onderzoeksgebied valt zodoende voor vleermuis, Steenmarter en Eekhoorn niet onder de reikwijdte van de Flora- en faunawet. Wettelijk beschermde vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, Steenmarter en Eekhoorn zijn niet aan te treffen in het onderzoeksgebied.
- In het broedseizoen kunnen diverse bij wet streng beschermde vogelsoorten tot broeden komen in het onderzoeksgebied. Dit betreft echter geen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, zodat nesten alleen beschermd zijn via de Flora- en faunawet gedurende het broedseizoen. Werkzaamheden dienen dan ook buiten deze periode plaats te vinden, dan wel opgestart te worden.
- Nader onderzoek naar het voorkomen van (streng) beschermde flora en fauna is naar aanleiding van de voorgenomen ingreep, de conclusies uit paragraaf 3.3 en de conclusies uit voorgaande paragrafen niet nodig.

De eindconclusie is, dat de voorgenomen ingreep in het onderzoeksgebied uitgevoerd kan worden zonder dat overtreding plaats vindt van de Flora- en faunawet. Uiteraard dient hierbij wel voldaan te worden aan de zorgplicht ex artikel 2 van de wet. Op deze wijze blijft de duurzame instandhouding van de populatie vleermuizen, Steenmarter, Eekhoorn en broedvogels in de omgeving van het onderzoeksgebied gewaarborgd.

Teneinde invulling te geven aan de zorgplicht is het advies om bij uitvoering van de voorgenomen ingreep te werken conform een door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode op basis van de Flora- en faunawet. Op die manier kan ook gedurende de werkzaamheden overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet voorkomen worden.

Wat is een gedragscode op basis van de Flora- en faunawet?

Een gedragscode op basis van de Flora- en faunawet omvat allereerst algemene randvoorwaarden met betrekking tot de omgang met flora en fauna, zoals de onderzoeksplicht, de inzet van deskundigen en de plicht tot het opstellen van ecologische werkprotocollen voor werkzaamheden in het leefgebied van de aangetroffen soorten. Daarnaast omvat de gedragscode randvoorwaarden die gelden voor bepaalde werkzaamheden, uitgesplitst per soortgroep. Zo wordt bijvoorbeeld aangegeven in welke periode van het jaar de werkzaamheden bij voorkeur uitgevoerd dienen te worden, maar ook welke specifieke maatregelen getroffen dienen te worden ten aanzien van specifieke diersoorten teneinde de gunstige instandhouding van de aanwezige populatie te kunnen waarborgen.

Werken op basis van een gedragscode heeft met name voordelen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten uit categorie 2 en broedvogels, aangezien werken op basis van de gedragscode onder voorwaarden

vrijstelling geeft van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 (verstoren, beschadigen, verwijderen, vernietigen) uit de Flora- en faunawet.

Er bestaat reeds een groot aantal gedragscodes. Deze zijn bruikbaar indien de voorgenomen werkzaamheden ten aanzien van de herinrichting van het onderzoeksgebied overeenkomen met de werkzaamheden beschreven in een gedragscode. Alleen dan mag een gedragscode namelijk gebruikt worden. Een bruikbare gedragscode is bijvoorbeeld die van Bouwend Nederland.

Literatuurlijst

Delft, J. van, F. Spikmans & P. Frigge, 2012. Waarnemingenoverzicht 2011. RAVON 14(4): 92-104.

EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, s.a. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, Libellen en Sprinkhanen.

Huizenga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hustings, F., J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp, 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. Tweede sterk herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Natuurloket, 2013. Beknopte eenmalige levering uit de NDFF voor kilometerhokken 199-322 en 200-322, d.d. 20 maart 2013.

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten en broedvogels)
www.waarneming.nl (flora- en faunawaarnemingen)

Bijlage 1: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Planten			
Gewoon struisgras	<i>Agrostis capillaris</i>	Klimop	<i>Hedera helix</i>
Gewone zandmuur	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Muizenoor	<i>Hieracium pilosella</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>
Mahonie	<i>Berberis aquifolium</i>	Sint Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>
Duinriet	<i>Calamagrostis epigejos</i>	Donderkruid	<i>Inula conyzae</i>
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	Jacobskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	Kompassla	<i>Lactuca serriola</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i>	Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>	Hertshoornweegbree	<i>Plantago coronopus</i>
Stinkende gouwe	<i>Chelidonium majus</i>	Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	Brunel	<i>Prunella vulgaris</i>
Canadese fijnstraal	<i>Conyza canadensis</i>	Zomereik	<i>Quercus robur</i>
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
basterdwederik sp.	<i>Epilobium sp.</i>	Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>
Straatliefdegras	<i>Eragrostis pilosa</i>	Liggende vetmuur	<i>Sagina procumbens</i>
Reigersbek	<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>
Vroegeling	<i>Erophila verna</i>	Bezemkruid	<i>Senecio inaequidens</i>
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>
Kleine ooievaarsbek	<i>Geranium pusillum</i>	Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>
Geel nagelkruid	<i>Geum urbanum</i>	Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	Veldereprijs	<i>Veronica arvensis</i>
Zoogdieren			
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Mol	<i>Talpa europaea</i>
Vogels			
Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	Koolmees	<i>Parus major</i>
Houtduif	<i>Columbus palumbus</i>	Ekster	<i>Pica pica</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Merel	<i>Turdus merula</i>
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>		

